

prima instanță: L. Pruteanu

dosarul nr. 2ra-97/17

instanța de apel: M. Ciugureanu, G. Dașchevici și M. Anton

DECIZIE

22 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele,

Judecătorul:

Judecătorii:

Iulia Sîrcu

Maria Ghervas, Ion Druță

Mariana Pitic și Sveatoslav Moldovan

examinând recursurile declarate de reprezentantul Corciu Cristina în interesele Procuraturii Generale, de reprezentantul Nasu Andrei în interesele Ministerului Justiției și de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ciobanu Ruslan împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Negreanu Igor, Devder Djulieta, Graur Dumitru, Erhan Vladimir, Zgardan Ghenadie și Leșan Iurie cu privire la încasarea prejudiciului material, moral, obligarea procurorilor și ofițerilor de urmărire penală de a cere scuze oficiale și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2016, prin care s-au respins apelurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 în partea admiterii pretenției privind încasarea prejudiciului moral și s-a emis în această parte o hotărâre nouă

c o n s t a t ă:

La 17 martie 2015 Ciobanu Ruslan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Negreanu Igor, Devder Djulieta, Graur Dumitru, Erhan Vladimir, Zgardan Ghenadie și Leșan Iurie cu privire la încasarea prejudiciului material, moral, obligarea procurorilor și ofițerilor de urmărire penală de a cere scuze oficiale și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată Ciobanu Ruslan a indicat că la 07 noiembrie 2011 procurorul Procuraturii or. Rezina Negreanu Igor a pornit în privința sa urmărirea penală în baza art. 352 Codul penal.

La 10 noiembrie 2011 ofițerul de urmărire penală a Comisariatului de Poliție Rezina, locotenentul de poliție Zgardan Ghenadie a întocmit în privința sa ordonanța privind pornirea urmăririi penale în baza art. 352 Codul penal.

La 26 decembrie 2011 a fost pus sub învinuire în baza art. 328 Codul penal.

La 16 ianuarie 2012 a depus la Procuratura Generală plângere împotriva acțiunilor organelor de urmărire penală, solicitând anularea ordonanței din 26 decembrie 2011, însă aceasta nu a fost admisă și pînă în prezent nu a primit răspuns referitor la rezultatul examinării.

Urmărirea penală a fost finisată la 24 februarie 2012.

Prin sentința Judecătorei Rezina din 21 februarie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2013 și decizia Curții Supreme de Justiție din 06 mai 2014 a fost achitat, fiind recunoscut nevinovat în toate învinuirile aduse de către organele de urmărire penală.

În urma învinuirilor organelor de urmărire penală i-a fost încălcată onoarea și demnitatea profesională, fiindu-i cauzat prejudiciu material și moral.

Întrucât activitatea profesională pe care o practică nu este remunerată stabil în baza unui contract individual de muncă, consideră că prejudiciul material cauzat urmează a fi calculat în raport cu venitul anilor în care nu a fost implicat în proces, deoarece deplasându-se la ofițerul de urmărire penală și în ședințele de judecată a pierdut orele de muncă și nu a obținut venit în mărime de 44 656,8 lei.

Cere Ciobanu Ruslan încasarea de la bugetul de stat prejudiciul material în mărime de 44 656,8 lei, prejudiciul moral în mărime de 44 656,8 lei, obligarea procurorilor Negreanu Igor, Devder Djulieta, Graur Dumitru și ofițerilor de urmărire penală Zgardan Ghenadie și Leșan Iurie de a cere scuze oficiale pentru acțiunile ilicite ale organelor procuraturii și poliției, compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 1-5, vol. I).

Prin mandatul din 13 martie 2015 avocatul Pavalachi Vadim a fost împuternicit de Ciobanu Ruslan să-i acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a majora sau reduce cuantumul pretențiilor, de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 72, vol. I).

Avocatul Pavalachi Vadim a depus cerere privind majorarea cuantumului pretențiilor, solicitând încasarea de la bugetul de stat în beneficiul lui Ciobanu Ruslan prejudiciul material în mărime de 45 816,39 lei, dintre care 38 656,8 lei cu titlu de timp de muncă ratat și 7 159,59 lei cheltuielile de transport, prejudiciul moral în mărime de 80 000 lei, obligarea procurorilor Negreanu Igor, Devder Djulieta, Graur Dumitru și ofițerilor de urmărire penală Zgardan Ghenadie și Leșan Iurie de a cere scuze oficiale pentru acțiunile ilicite ale organelor procuraturii și poliției, compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 92-98, vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ciobanu Ruslan.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Ciobanu Ruslan prejudiciul material în mărime de 7 829,74 lei.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Ciobanu Ruslan prejudiciul moral în mărime de 30 000 lei.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Ciobanu Ruslan cheltuielile de asistență juridică în mărime de 8 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 180 lei.

S-au respins în rest ca neîntemeiate pretențiile lui Ciobanu Ruslan (f.d. 153, 157-169).

La 19 ianuarie 2016 Ministerul Justiției a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 (f.d. 171, vol. I).

Prin procura 17 august 2015 Corciu Cristina a fost împuternicită de Procuratura Generală să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d.115, vol. I).

La 20 ianuarie 2016 reprezentantul Corciu Cristina a depus în interesele Procuraturii Generale apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 (f.d. 172-173, vol. I).

La 22 ianuarie 2016 Procuratura Anticorupție a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 (f.d. 174, vol. I).

La 25 ianuarie 2016 avocatul Pavalachi Vadim a depus în interesele lui Ciobanu Ruslan apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015, iar la 17 mai 2016 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 176, 200-203, vol. I).

La 05 februarie 2016 Ministerul Finanțelor a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015, solicitând repunerea în termen a cererii de apel (f.d. 178-180, vol. I).

Prin procura 16 martie 2016 Nasu Andrei a fost împuternicit de Ministerul Justiției să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească în instanța ierarhic superioară (f.d. 205, vol. I).

La 19 aprilie 2016 reprezentantul Nasu Andrei a depus în interesele Ministerului Justiției apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 (f.d. 193-199, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 19 octombrie 2016 a respins cererea Ministerului Finanțelor de repunere a apelului în termen și a restituit apelul ca fiind depus peste termen (f.d. 218-222, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 19 octombrie 2016 a respins apelurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției.

A admis apelul declarat de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan.

A casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 în partea în care cerințele lui Ciobanu Ruslan privind încasarea prejudiciului moral au fost admise parțial și a emis în această parte o hotărâre nouă prin care:

A încasat din contul bugetului de Stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Ciobanu Ruslan prejudiciul moral în mărime de 40 000 lei.

A respins în rest cererea de apel declarată de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan și a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 fără modificări (f.d. 223-234, vol. I).

Prin procura 01 august 2016 Corciu Cristina a fost împuternicită de Procuratura Generală să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 211, vol. I).

La 23 noiembrie 2016 reprezentantul Corciu Cristina a declarat în interesele Procuraturii Generale recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2016, solicitând casarea parțială a ambelor hotărâri judecătorești,

reducerea cuantumului prejudiciului moral încasat, respingerea pretenției în partea încasării prejudiciului material, iar cheltuielile de judecată să fie diminuate pînă la o sumă rezonabilă.

În motivarea cererii de recurs reprezentantul Corciu Cristina a indicat că instanțele de judecată au emis hotărîrile cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Prejudiciul moral în mărime de 40 000 lei încasat în beneficiul lui Ciobanu Ruslan și cheltuielile de asistență juridică sunt exagerate.

În privința lui Ciobanu Ruslan nu au fost aplicate măsuri privative de libertate și alte măsuri procesuale de constrângere ce ar fi dus la limitarea acestuia în drepturi.

La materialele pricinii nu sunt anexate probe ce demonstrează că Ciobanu Ruslan a folosit combustibilul procurat pentru a se prezenta organului de urmărire penală.

La 16 decembrie 2016 reprezentantul Nasu Andrei a declarat în interesele Ministerului Justiției recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2016, solicitând casarea ambelor hotărîri judecătorești și emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs reprezentantul Nasu Andrei a indicat că decizia instanței de apel este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Instanțele de judecată au emis hotărîrile cu aplicarea eronată a normelor de drept material, au apreciat arbitrar poziția participanților la proces și probele anexate la materialele pricinii.

Prima instanță urma să respingă cererea de chemare în judecată depusă de Ciobanu Ruslan cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală, deoarece Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 nu este aplicabilă prezentei pricini.

Pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume, existența faptei ilicite.

La materialele pricinii nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil al instanței de judecată sau organului ierarhic superior, prin care au fost stabilite ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

În practica judiciară națională în litigii similare în pricinile societatea cu răspundere limitată „Volaris-Grup” decizia din 17 decembrie 2013 și societatea cu răspundere limitată „Sorserv-Prim” decizia din 24 octombrie 2013, instanțele de judecată superioare au respins acțiunea în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, motivînd că sentința de achitare nu confirmă caracterul ilicit al acțiunilor organului de urmărire penală, care în scopul executării obligațiilor sale legale, au efectuat urmărirea penală conform Codului de procedură penală.

Instanțele de judecată nu au luat în considerație pct. 14 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24 decembrie 2012, potrivit căruia examinarea corectitudinii procedurilor de arestare, temeinicia deciziei de reținere

sau gradul de motivare al actului prin care a fost dispusă arestarea, nu ține de competența instanței civile, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale.

Nu au fost prezentate probe care confirmă că Ruslan Ciobanu a avut de suportat suferințe fizice și psihice, frustrări și lezare a reputației personale, fapt ce contravine art. 118 Codul de procedură civilă.

Instanțele de judecată eronat au încasat în contul lui Ciobanu Ruslan suma de 40 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, întrucât nu au fost constatate drept ilegale acțiunile organelor de drept, precum și nu au fost prezentate probe pertinente ce confirmă suportarea suferințelor morale cauzate.

La materialele pricinii nu sunt anexate probe ce demonstrează că Ciobanu Ruslan a folosit combustibilul procurat pentru a se prezenta organului de urmărire penală în orașul Rezina.

Judecătoria Rezina a pronunțat sentința la 21 februarie 2013, iar Ciobanu Ruslan a prezentat copiile bonurilor fiscale de procurare a carburanților cu date ulterioare pronunțării acesteia.

Ciobanu Ruslan în cererea de majorare a pretențiilor a menționat că a suportat cheltuieli de deplasare în mărime de 7 159,59 lei, însă instanța de judecată a dispus acordarea sumei de 7 829,74 lei, ceea ce depășește solicitările acestuia.

La 09 ianuarie 2017 avocatul Pavalachi Vadim a declarat în interesele lui Ciobanu Ruslan recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2016, solicitând casarea parțială a ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs avocatul Pavalachi Vadim a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, fiind emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Veniturile obținute de Ciobanu Ruslan în anii 2011-2014 sunt indicate în declarațiile anuale pe venit depuse la Inspectoratul Fiscal de Stat Direcția Administrare Fiscală Botanica.

O oră de muncă a lui Ciobanu Ruslan remunerată în mediu constituie suma de 306,8 lei.

Ciobanu Ruslan a avut 4 deplasări în orașul Rezina în faza de urmărire penală; 9 deplasări în orașul Rezina în faza de examinare a cauzei penale în prima instanță; 5 deplasări la Curtea de Apel Chișinău, 3 deplasări la Curtea Supremă de Justiție, iar în total 21 de deplasări care în mediu se echivalează cu 6 ore de muncă pierdute, ce se egalează cu suma de 38 656,8 lei.

Instanța de apel neîntemeiat nu a admis integral pretenția lui Ciobanu Ruslan privind încasarea prejudiciului moral, deoarece acesta a suportat suferințe morale cauzate prin starea de stres, retrairi, știrbirea imaginii sale ca cetățean și a reputației profesionale de executor judecătoresc.

În conformitate cu art. 439 Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 06 ianuarie 2017 reprezentantul Corciu Cristina în interesele Procuraturii Generale a solicitat admiterea recursului declarat de Ministerul Justiției.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ prin încheierea din 11 ianuarie 2017 a considerat recursurile admisibile fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestora de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) și art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează în lipsa părților, în limitele invocate în cerere, pe baza referinței depuse de intimat și fără a administra noi dovezi.

Judecând recursurile declarate în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de reprezentantul Corciu Cristina în interesele Procuraturii Generale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt depuse în termen, întemeiate și care urmează a fi admise cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 19 octombrie 2016 la 08 noiembrie 2016 (f.d. 235, vol. I).

La materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea copiei deciziei instanței de apel de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Ciobanu Ruslan.

Prin urmare, recursurile declarate de reprezentantul Corciu Cristina în interesele Procuraturii Generale, de reprezentantul Nasu Andrei în interesele Ministerului Justiției și recursul declarat de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan se consideră depuse în termen.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din actele pricinii rezultă că prin ordonanța din 10 noiembrie 2011 ofițerul de urmărire penală a Comisariatului de Poliție Rezina, locotenentul de poliție Zgardan Ghenadie a întocmit în privința lui Ciobanu Ruslan ordonanța privind pornirea urmăririi penale în baza art. 352 Codul penal (f.d. 7, vol. I).

Prin ordonanța Procuraturii Rezina din 26 decembrie 2011 Ciobanu Ruslan a fost pus sub învinuire în baza art. 328 alin. (1) Codul penal (f.d. 14, vol. I).

Prin scrisorile nr. 3860 nr. 3861 și nr. 3862 din 26 decembrie 2011 Procuratura Rezina a adus la cunoștința Ministerului Justiției și Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești că Ciobanu Ruslan este pus sub învinuire pe faptul abuzurilor în serviciu, manifestate prin violare de domiciliu și acțiuni samavolnice în raport cu drepturile și interesele legitime ale persoanelor fizice (f.d. 15-16, vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 mai 2014 s-a respins recursul declarat de procuror și s-a menținut decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2013 și sentința Judecătoriei Rezina din 21 februarie 2013, prin care Ciobanu Ruslan a fost achitat în baza art. 328 Codul penal pe motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii (f.d. 24-38, vol. I).

La 17 martie 2015 Ciobanu Ruslan a depus cerere de chemare în judecată, majorată ulterior de avocatul Pavalachi Vadim împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Negreanu Igor, Devder Djulieta, Graur Dumitru, Erhan Vladimir, Zgardan Ghenadie și Leșan Iurie cu privire la încasarea prejudiciului material, moral, obligarea procurorilor și ofițerilor de urmărire penală de a cere scuze oficiale și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 1-5, 92-97, vol. I).

Instanțele judecătorești au emis hotărârile sus-menționate.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanțele de judecată au încălcat normele de drept material.

Privitor la pretenția de încasare a venitului ratat.

Conform art. 6 lit. a) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

În conformitate cu art. 390 alin. (3) Codul de procedură penală, sentința de achitare se adoptă dacă sentința de achitare duce la reabilitarea deplină a inculpatului.

În conformitate cu art. 23 alin. (3) Codul de procedură penală, persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

În conformitate cu art. 524 Codul de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.

În conformitate cu art. 525 alin. (1) și (2) Codul de procedură penală, Acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art.6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în instanța judecătorească în a cărei rază teritorială domiciliază persoana căreia i-a fost cauzat prejudiciul sau, după caz, succesorii ei, în ordinea procedurii civile, chemând în judecată statul, care este reprezentat de către Ministerul Justiției.

Având în vedere că Ciobanu Ruslan a fost achitat prin hotărîre judecătorească irevocabilă, acesta are dreptul la repararea prejudiciului conform Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Conform art. 3 alin. (1) și (2) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Conform art. 1405 alin. (1) Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Conform art. 7 lit. a) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite.

Conform art. 8 alin. (1) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, cuantumul sumelor de compensare a prejudiciului, prevăzute la art.7 lit. a), se calculează pornindu-se de la câștigul mediu lunar al persoanei fizice la momentul cauzării prejudiciului, cu aplicarea coeficientului de inflație.

Conform art. 610 alin. (2) Codul civil, ratat se consideră venitul care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale.

Din declarațiile Inspectoratului Fiscal de Stat Direcția Administrare Fiscală Botanica mun. Chișinău rezultă că venitul net obținut de executorul Judecătoresc Ciobanu Ruslan în anul 2011 constituie suma de 282 777,37 lei (f.d. 101, vol. I).

Anul 2011 a avut 365 de zile dintre care 240 de zile au fost lucrătoare, fiecare avînd cîte 8 ore de lucru și respectiv în anul 2011 au fost 1 920 ore de muncă.

Din declarațiile pe venit rezultă venitul executorului Judecătoresc Ciobanu Ruslan în anul 2011 într-o oră de muncă a fost de 147 lei.

În cererea de chemare în judecată Ciobanu Ruslan a invocat că pe parcursul examinării cauzei penale a avut 4 deplasări în orașul Rezina în faza de urmărire penală și 9 deplasări în orașul Rezina în faza de examinare a pricinii în prima instanță, 5 deplasări la Curtea de Apel Chișinău și 3 deplasări la Curtea Supremă de Justiție.

Instanța de recurs consideră oportun de a calcula cîte 6 ore de muncă pentru fiecare deplasare în orașul Rezina, iar 13 deplasări constituind 78 ore de muncă (13 deplasări x 6 ore de muncă=78 ore de muncă).

Avînd în vedere că Ciobanu Ruslan își are sediul în mun. Chișinău, o deplasare la Curtea de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție se echivalează cu 2 ore de muncă, 8 deplasări constituind 16 ore de muncă.

Dat fiind că în legătură cu deplasările la ofițerul de urmărire penală și aflarea în ședințele de judecată legate de examinarea cauzei penale Ciobanu Ruslan a pierdut 94 ore de muncă, venitul ratat constituie suma de 13 798 lei, care urmează a fi încasat în beneficiul reclamantului.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) și art. 123 alin. (6) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Procuratura Generală și Ministerul Justiției nu au obiectat în privința numărului deplasărilor lui Ciobanu Ruslan la chemările ofițerului de urmărire penală și în instanțele de judecată.

Prin urmare, pretențiile lui Ciobanu Ruslan cu privire la venitul ratat eronat au fost respinse.

În rest suma venitului ratat solicitat de Ciobanu Ruslan urmează a fi respinsă ca fiind exagerată, deoarece acesta a fost calculat din venitul total obținut în anii 2011-2014 fără a fi excluse cheltuielile aferente activității executorului judecătoresc.

Mai mult ca atît, o deplasare la Curtea de Apel Chișinău sau Curtea Supremă de Justiție nu poate fi echivalată cu 6 ore de muncă pierdute, ținînd cont de faptul că sediul biroului executorului judecătoresc se află în raza mun. Chișinău la fiecare.

În afară de aceasta, Ciobanu Ruslan nu a prezentat probe care confirmă că la fiecare ședință de judecată a Curții de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție de Justiție s-a aflat de fiecare dată cîte 6 ore pe parcursul zilei.

Din aceste motive se respinge în rest pretenția cu privire la încasarea venitului ratat.

Privitor la pretenția de încasare a cheltuielilor de transport.

Conform art. 7 lit. g) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

Norma de drept citată nu reglementează expres modul de compensare a cheltuielilor de transport în ședințele de judecată.

În conformitate cu art. 12 alin. (3) Codul de procedură civilă, în cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Nu se admite aplicarea prin analogie a normei de drept care derogă de la dispozițiile generale, restrânge drepturi sau stabilește sancțiuni suplimentare.

Având în vedere că art. 7 lit. a) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, prevede că persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite, instanța de recurs consideră oportun de a aplica prin analogia legii prevederile punctelor 15 și 18 din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 10 din 05 ianuarie 2012, care prevăd că potrivit documentelor primare, salariatului delegat i se achită cheltuielile de transport pînă la locul de destinație și retur – spre locul permanent de muncă cu transportul aerian, feroviar, naval, transportul auto public, cu excepția taximetrelor, la tarifele clasei economice, incluzînd plata pentru asigurarea de stat a pasagerului la transport și pentru serviciul prestat la vînzarea preliminară a biletelor de călătorie. Cheltuielile pentru utilizarea lenjeriei de pat în trenuri se compensează fără prezentarea documentelor primare.

În cazul neprezentării documentelor de călătorie, compensarea cheltuielilor pentru serviciile de transport pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează conform tarifului minim.

În caz de utilizare de către salariatul delegat a transportului de serviciu sau a transportului auto personal, acestuia i se compensează cheltuielile pentru combustibil și lubrifiante, în conformitate cu ruta și kilometrajul aprobate de conducătorul entității, precum și cantitatea necesară de materiale de marca respectivă, dacă sînt prezentate documentele (chitanțele, cecurile) eliberate de stațiile de alimentare cu combustibil, care confirmă cheltuielile menționate.

Bonurile fiscale de achitare a carburanților prezentate de Ciobanu Ruslan nu au fost aprobate de organul de urmărire penală sau instanțele de judecată.

Cheltuielile pentru procurarea carburanților nu au fost aprobate în modul stabilit și lui Ciobanu Ruslan urmează a i se compensa cheltuielile conform tarifului minim.

Prețul unui bilet de călătorie în direcția Chișinău-Rezina este de 49 lei, iar 13 călătorii tur-retur constituie suma de 1 274 lei (26 călătorii x 49 lei=1 274 lei).

Sediul biroului executorului judecătoresc Ciobanu Ruslan se află în raza mun. Chișinău.

Prin urmare, pretențiile acestuia în privința încasării cheltuielilor de transport constituit din costul carburanților și deplasările la Curtea de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție urmează a fi respinse.

Privitor la pretenția de încasare a prejudiciului moral.

Conform art. 10 Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

Conform art. 11 Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Conform art. 219 alin. (4) Codul de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Conform art. 1422 alin. (1), (2) și (3) Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației

scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Conform art. 1423 alin. (1) și (2) Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La 10 noiembrie 2011 ofițerul de urmărire penală a Comisariatului de Poliție Rezina, locotenentul de poliție Zgardan Ghenadie a întocmit în privința lui Ciobanu Ruslan ordonanța privind pornirea urmăririi penale în baza art. 352 Codul penal (f.d. 7, vol. I).

Prin ordonanța Procuraturii Rezina din 26 decembrie 2011 Ciobanu Ruslan a fost pus sub învinuire în baza art. 328 alin. (1) Codul penal (f.d. 14, vol. I).

Procuratura Rezina prin scrisorile nr. 3860 nr. 3861 și nr. 3862 din 26 decembrie 2011 a adus la cunoștința Ministerului Justiției și Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești că Ciobanu Ruslan este pus sub învinuire pe faptul abuzurilor în serviciu, manifestate prin violare de domiciliu și acțiuni samavolnice în raport cu drepturile și interesele legitime ale persoanelor fizice (f.d. 15-16, vol. I).

În perioada derulării procesului penal lui Ciobanu Ruslan i-au fost cauzate suferințe sufletești și psihice, exprimate prin rușine, frustrare, disconfort, știrbirea imaginii și reputației profesionale.

Instanța de recurs consideră că suma de 20 000 lei reprezintă o satisfacție echitabilă în vederea recuperării suferințelor cauzate, iar suma acordată de instanța de apel în mărime 40 000 lei este exagerată și constituie o sursă de îmbogățire fără justă cauză.

În rest pretențiile lui Ciobanu Ruslan cu privire la repararea prejudiciului moral urmează a fi respinse ca fiind neîntemeiate.

Privitor la pretenția de obligare a procurorilor și ofițerilor de urmărire penală de a cere scuze oficiale pentru acțiunile ilicite ale organelor procuraturii și poliției.

Conform art. 12 alin. (1) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare, procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior aduce scuze oficiale în numele statului persoanei care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale.

Poate să revindece, ori să respecte apărarea unui drept al reclamantului doar persona care este parte la proces, iar partea împotriva căreia a fost înaintată acțiunea este pîrît.

Ciobanu Ruslan nu este în drept de a solicita obligarea procurorilor Negreanu Igor, Devder Djulieta, Graur Dumitru și ofițerilor de urmărire penală Zgardan Ghenadie și Leșan Iurie de a cere scuze oficiale pentru acțiunile ilicite ale

organelor procuraturii și poliției, deoarece aceștia au calitatea de intervenienți accesorii, pîrît în prezenta pricină fiind Ministerul Justiției.

Privitor la pretenția de încasare a cheltuielilor de asistență juridică.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) și alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Dacă, fără a trimite pricina spre rejudecare, modifică hotărîrea atacată sau pronunță o nouă hotărîre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Ciobanu Ruslan a fost asistat de avocatul Pavalachi Vadim și cheltuielile suportate pentru asistența juridică acordată sunt confirmate prin bonul de plată seria EZ nr. 379678 din 21 decembrie 2015, conform căruia recurentul a achitat suma de 8 000 lei (f.d. 126, vol. I).

Avînd în vedere că cererea de chemare în judecată se admite parțial, ținînd cont de complexitatea litigiului și aportul avocatului la soluționarea pricinii, este necesar de a încasa de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ciobanu Ruslan cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 lei care este o sumă reală, necesară și rezonabilă.

La 22 ianuarie 2016 Procuratura Anticorupție a depus apel nemotivat împotriva hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 (f.d. 174, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 19 octombrie 2016 a respins apelurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției, a admis apelul declarat de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan, a casat hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 în partea admiterii pretenției privind încasarea prejudiciului moral și a emis în această parte o hotărîre nouă (f.d. 223-234, vol. I).

Conform art. 7 alin. (1) și (4) Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, Procuratura este un sistem unic, care include Procuratura Generală; procuraturile specializate; procuraturile teritoriale.

Procuratura este condusă de Procurorul General și adjuncții săi conform domeniilor de competență stabilite de Procurorul General.

Avînd în vedere că prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2016 s-a examinat doar apelul declarat de Procuratura Generală, prin acest act judecătorec se are în vedere că s-a acoperit și apelul declarat de Procuratura Anticorupție.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele pricinii, că nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au apreciat arbitrar probele administrate și au aplicat eronat normele de drept material, Colegiul civil,

comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de reprezentantul Corciu Cristina în interesele Procuraturii Generale, de reprezentantul Nasu Andrei în interesele Ministerului Justiției și de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ciobanu Ruslan împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Negreanu Igor, Devder Djuljeta, Graur Dumitru, Erhan Vladimir, Zgardan Ghenadie și Leșan Iurie cu privire la încasarea prejudiciului material, moral, obligarea procurorilor și ofițerilor de urmărire penală de a cere scuze oficiale și compensarea cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ciobanu Ruslan.

Se încasează de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ciobanu Ruslan suma de 13 798 (treisprezece mii șapte sute nouăzeci și opt) lei cu titlu de venit ratat, suma de 1 274 (una mie două sute șaptezeci și patru) lei cu titlu de cheltuieli de transport, suma de 20 000 (douăzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și 4 000 (patru mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest pretențiile înaintate de Ciobanu Ruslan se resping ca fiind neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, Judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Maria Ghervas

Ion Druță

Mariana Pitic

Sveatoslav Moldovan

dosarul nr.2ra-97/17

OPINIE SEPARATĂ
(în conformitate cu art. 48 alin. (2) Codul de procedură civilă)

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin decizia din 22 februarie 2017, cu votul majorității judecătorilor, a admis recursurile declarate de reprezentantul Corciu Cristina în interesele Procuraturii Generale, de reprezentantul Nasu Andrei în interesele Ministerului Justiției și de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan, a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 și a emis o nouă hotărâre.

Cu soluția adoptată nu sunt de acord din următoarele motive.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ciobanu Ruslan (f.d. 153, 157-169).

La 22 ianuarie 2016 Procuratura Anticorupție a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 decembrie 2015 (f.d. 174, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 19 octombrie 2016 a respins apelurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției și a admis apelul declarat de avocatul Pavalachi Vadim în interesele lui Ciobanu Ruslan.

Instanța de apel nu a examinat apelul depus de Procuratura Anticorupție la 22 ianuarie 2016.

Având în vedere că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, instanța de recurs urma să admită recursurile, să caseze decizia instanței de apel și să restituie pricina spre rejudecare în ordine de apel, în alt complet de judecători.

Judecător:
22 februarie 2017

Moldovan Sveatoslav